

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO NAUDOJIMO IR
LANKYMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2005 m. balandžio 14 d. Nr. IV-145

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)) 21 straipsnio 3 dalimi:

1. T v i r t i n u Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato naudojimo ir lankymo taisykles (pridedama).

2. P a v e d u Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcijos direktorei A. Kasperavičienei iki 2005 m. gegužės 16 d. parengti ir pateikti Kultūros ministerijai kultūros ministro įsakymo „Dėl Leidimo važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato teritorijoje ir jo apsaugos zonose ne kieta kelio dangą arba keliais, kurių eismas yra ribojamas ar draudžiamas Kelių eismo taisyklėmis nustatyta tvarka, išdavimo taisyklių ir Leidimo važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato teritorijoje ir jo apsaugos zonose ne kieta kelio dangą arba keliais, kurių eismas yra ribojamas ar draudžiamas Kelių eismo taisyklėmis nustatyta tvarka, formos patvirtinimo“ projektą.

KULTŪROS MINISTRAS

VLADIMIRAS PRUDNIKOVAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos kultūros ministro

2005 m. balandžio 14 d. įsakymu Nr. ĮV-145

**VILNIAUS PILIŲ VALSTYBINIO KULTŪRINIO REZERVATO NAUDOJIMO IR
LANKYMO TAISYKLĖS****I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato (toliau – Kultūrinis rezervatas) naudojimo ir lankymo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato Kultūrinio rezervato naudojimą, Kultūrinio rezervato lankytojų teises ir pareigas, renginių Kultūriniame rezervate organizavimo tvarką, Kultūriniame rezervate draudžiamą veiklą, atsakomybę už šių Taisyklių pažeidimą.

2. Kultūrinis rezervatas yra valstybės saugoma teritorija, įsteigta siekiant išsaugoti Lietuvos istorinį valstybės ir dvasinės kultūros centrą – Vilniaus pilis, pilių teritoriją ir joje esančias kultūros ir gamtos vertybes, organizuoti nuolatinį jų mokslinius tyrimus, reikiama jas tvarkyti ir naudoti.

3. Kultūrinio rezervato veiklą organizuoja, jo apsaugą ir naudojimą pagal paskirtį užtikrina biudžetinė įstaiga Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato direkcija (toliau – direkcija), veikianti pagal direkcijos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2004 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. ĮV-171 (Žin., 2004, Nr. [108-4052](#)).

4. Fiziniai ir juridiniai asmenys, vykdantys veiklą Kultūriniame rezervate bei Kultūrinio rezervato lankytojai privalo laikytis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)), Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)), Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (Žin., 1994, Nr. [34-620](#); 2004, Nr. [28-868](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1992, Nr. [5-75](#)), Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)), Kultūrinio rezervato nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 1111 (Žin., 2002, Nr. [72-3059](#)), nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos reglamentų, vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)) ir Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) įstatymų nustatyta tvarka parengto ir patvirtinto Kultūrinio rezervato tvarkymo plano (planavimo schemos) sprendinių, kitų teisės aktų, reglamentuojančių veiklą Kultūriniame rezervate, šių Taisyklių reikalavimų, direkcijos direktoriaus įsakymų, teisėtų pareigūnų reikalavimų.

5. Kultūrinio rezervato lankytojai ir naudotojai turi turėti galimybę laisvai susipažinti su šiomis Taisyklėmis.

II. KULTŪRINIO REZERVATO NAUDOJIMAS

6. Suderinus su direkcija Kultūriniame rezervate leidžiama tik ši veikla:

6.1. mokslinio tyrimo ir muziejinis darbas;

6.2. veiklos pažeistų kultūrinio kraštovaizdžio teritorinių kompleksų bei objektų (vertybių) atkūrimas;

6.3. kultūrinio kraštovaizdžio kompleksų bei kultūros paveldo objektų tyrimo ir tvarkybos darbai;

6.4. kultūrinio kraštovaizdžio kompleksų bei kultūros paveldo objektų pritaikymas lankymui ir eksponavimas;

6.5. statinių, kurių reikia Kultūrinio rezervato steigimo tikslams įgyvendinti, statyba;

6.6. kita veikla, atitinkanti Kultūrinio rezervato steigimo tikslus ir nurodyta Kultūrinio rezervato nuostatuose, teritorijų planavimo dokumentuose bei šiose taisyklėse.

7. Direkcija, įgyvendindama Kultūrinio rezervato ir direkcijos nuostatuose numatytus tikslus ir uždavinius:

- 7.1. organizuoja Kultūrinio rezervato priežiūros, regeneravimo, pritaikymo lankymui ir naudojimo darbus;
- 7.2. organizuoja Kultūrinio rezervato lankymą;
- 7.3. pagal kompetenciją kontroliuoja fizinių bei juridinių asmenų ūkinę ir kitą veiklą visoje Kultūrinio rezervato teritorijoje;
- 7.4. vykdo Kultūrinio rezervato teritorijoje ir apsaugos zonose esančių kultūros ir gamtos vertybių apsaugos, priežiūros, atkūrimo ir tvarkymo darbus;
- 7.5. vykdo mokslinius tyrimus ir muziejinę veiklą;
- 7.6. vykdo švietėjišką veiklą:
 - 7.6.1. organizuoja ir veda ekskursijas po Kultūrinio rezervato teritoriją ir jo apsaugos zonas;
 - 7.6.2. organizuoja kultūrinius renginius;
 - 7.6.3. rengia ekspozicijas ir parodas;
- 7.7. vykdo kitas funkcijas, numatytas Kultūrinio rezervato nuostatuose.
- 8. Direkcija gali teikti mokamas paslaugas bei nustatyti mokamų paslaugų kainas, išskyrus tuos atvejus, kai juos nustato steigėjas ar kai pagal Lietuvos Respublikos įstatymus kainas ir kitus normatyvus reguliuoja valstybė.
- 9. Fiziniams ir juridiniams asmenims, sudariusiems su direkcija sutartis, Kultūriniame rezervate gali būti leidžiama:
 - 9.1. vykdyti lankytojų aptarnavimą ir vesti ekskursijas;
 - 9.2. vykdyti edukacinę veiklą;
 - 9.3. fotografuoti ar filmuoti komerciniais tikslais, naudoti vizualinę Kultūrinio rezervato teritorijos medžiagą komerciniams tikslams;
 - 9.4. organizuoti ar rengti renginius;
 - 9.5. prekiauti, teikti aptarnavimo sferos paslaugas;
 - 9.6. kita veikla, susijusi su Kultūrinio rezervato nuostatuose numatytų uždavinių įgyvendinimu.
- 10. Moksliniai tyrimai Kultūriniame rezervate gali būti vykdomi vadovaujantis su direkcija suderintomis mokslinių tyrimų programomis. Programose nurodomi tyrimų tikslai, renkamų duomenų ir kolekcinės medžiagos apimtys, numatomi duomenų skelbimo būdai, tyrimų vieta, laikas, ataskaitų apie atliktus tyrimus ir jų rezultatus pateikimo direkcijai tvarka.

III. KULTŪRINIO REZERVATO LANKYTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

- 11. Kultūrinis rezervatas skirstomas į skirtingų režimų lankymo zonas, kurių ribos nustatomos Kultūrinio rezervato tvarkymo planu (planavimo schema):
 - 11.1. kontroliuojamo lankytojų srauto patekimo zonos:
 - 11.1.1. Vilniaus Aukštutinės pilies kompleksas;
 - 11.1.2. Gedimino pilies kalnas;
 - 11.1.3. Vilniaus Žemutinės pilies kompleksas;
 - 11.1.4. Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo arkikatedra bazilika;
 - 11.1.5. Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo arkikatedros bazilikos rūšiai;
 - 11.1.6. Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo arkikatedros bazilikos varpinė;
 - 11.1.7. Lietuvos nacionalinis muziejus;
 - 11.1.8. Lietuvos dailės muziejus.
 - 11.2. neribojamo lankytojų srauto patekimo zona, apimanti visą Kultūrinio rezervato ir jo apsaugos zonų teritoriją, neįeinančią į kontroliuojamo lankytojų srauto patekimo teritoriją.
- 12. Visa Kultūrinio rezervato teritorija yra prieinama lankymui, kurio bendrąją tvarką reglamentuoja šios Taisyklės.
- 13. Kultūrinio rezervato kontroliuojamo lankytojų srauto patekimo zonos lankymas papildomai reglamentuojamas organizacijų, atsakingų už pastatų, kompleksų, objektų, teritorijos naudojimą, nustatyta vidaus tvarka, kuri turi būti suderinta su direkcija.
- 14. Lankytojai turi teisę:

- 14.1. lankyti Kultūrinį rezervatą;
- 14.2. naudotis Kultūriniame rezervate esančia infrastruktūra;
- 14.3. naudotis direkcijos teikiamomis paslaugomis;
- 14.4. fotografuoti ir filmuoti nekomerciniais tikslais;
- 14.5. *Neteko galios nuo 2013-02-02*

Punkto naikinimas:

Nr. [IV-38](#), 2013-01-22, *Žin.* 2013, Nr. 12-578 (2013-02-01), i. k. 1132080ISAK000IV-38

14.6. statyti transporto priemonės tam tikslui skirtose vietose, t. y. specialiai tam tikslui įrengtose ir kelio ženklais pažymėtose aikštelėse.

15. Lankytojai privalo:

- 15.1. saugoti Kultūriniame rezervate esančius kultūros paveldo objektus (vertybes) ir gamtinę aplinką;
- 15.2. laikytis šiomis Taisyklėmis nustatytų ir Kultūriniame rezervate esančiuose stenduose bei ženkluose nurodytų draudimų ir apribojimų;
- 15.3. nešiukšlinti;
- 15.4. šunis vedžioti su antsnukiu ir pavadėliu, išvalyti vedžiojamų ar jojamų gyvūnų paliktus ekskrementus;
- 15.5. nepažeisti kitų Kultūrinio rezervato lankytojų teisių bei interesų;
- 15.6. apie pastebėtus kultūros paveldo objektų (vertybių) ir gamtinės aplinkos niokojimo atvejus pranešti policijai, direkcijai;
- 15.7. vykdyti teisėtus direkcijos bei kitų įgaliotų pareigūnų reikalavimus.

IV. KULTŪRINIAME REZERVATE DRAUDŽIAMA VEIKLA

16. Kultūriniame rezervate draudžiama veikla:

- 16.1. vykdyti didelės apimties žemės judinimo darbus (statybos, kelių bei inžinerinių komunikacijų tiesimo ir panašius), be nustatytąja tvarka atliktų archeologinių tyrimų;
- 16.2. keisti istoriškai vertingo reljefo formas ir istoriškai vertingą hidrografinį tinklą, išskyrus tuos atvejus, kai atkuriami prarasti jų elementai;
- 16.3. vykdyti ūkinę veiklą, kuri gali neigiamai paveikti aplinką.
- 17. Fiziniais ir juridiniams asmenims, vykdantiems veiklą Kultūriniame rezervate, ir Kultūrinio rezervato lankytojams draudžiama:
 - 17.1. daryti žalą kultūros paveldo objektams (vertybėms), niokoti bei teršti gamtinę aplinką;
 - 17.2. kopti piliakalnių ar kitais šlaitais bei leisti nuo jų tam tikslui neįrengtose vietose ar kitaip skatinti žemės paviršiaus eroziją;
 - 17.3. gadinti informacinę ir ekspozicinę įrangą bei niokoti infrastruktūrinius įrenginius;
 - 17.4. ardyti ar pasisavinti kultūros paveldo objektus ar jų dalis;
 - 17.5. savavališkai kirsti, pjauti, laužyti, kitaip niokoti medžius ir krūmus, skinti augalus;
 - 17.6. važiuoti motorinėmis transporto priemonėmis ne keliais, išskyrus darbus Kultūriniame rezervate vykdantiems asmenims ir specialiosioms transporto priemonėms;

Punkto pakeitimai:

Nr. [IV-38](#), 2013-01-22, *Žin.*, 2013, Nr. 12-578 (2013-02-01), i. k. 1132080ISAK000IV-38

- 17.7. važinėti motoriniais bei mopedais šaligatviais ir pėsčiųjų bei dviračių takais;
- 17.8. statyti transporto priemonės tam tikslui neskirtose ir atitinkamais ženklais nepažymėtose vietose;
- 17.9. jodinėti Kultūrinio rezervato teritorijoje ne kieta kelio danga nesuderinus su direkcija. Draudimas netaikomas patrulio funkciją vykdantiems pareigūnams;
- 17.10. triukšmauti, garsiai leisti muziką ar kitaip trukdyti Kultūrinio rezervato lankytojams, išskyrus organizuojamų renginių metu;
- 17.11. drumsti rimtą sakralinę Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislovo arkikatedros bazilikos zoną maldininkų procesijų ir kitų apeigų metu;

- 17.12. trukdyti Kultūriniame rezervate vykdomiems darbams ir moksliniams tyrimams;
- 17.13. tvirtinti reklaminius, informacinius plakatus nesuderinus su direkcija;
- 17.14. kurti laužus, statyti palapines, rekreacinę įrangą, kitus poilsiui ar sportui reikalingus įrenginius, piešti grafiti, nesuderinus su direkcija.
- 17.15. naudoti civilinės pirotechnikos priemonės (išskyrus 1 kategorijos fejerverkus) Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nustatytose Kultūrinio rezervato teritorijos vietose. Šios vietos skelbiamos Kultūrinio rezervato direkcijos interneto tinklalapyje.

Papildyta punktu:

Nr. [IV-38](#), 2013-01-22, Žin., 2013, Nr. 12-578 (2013-02-01), i. k. 1132080ISAK000IV-38

V. ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIŲ TAISYKLIŲ PAŽEIDIMĄ

- 18. Kultūrinio rezervato teritorijoje fiziniai ir juridiniai asmenys privalo laikytis veiklos apribojimų, nustatytų šiose Taisyklėse, jose nurodytuose įstatymuose bei kituose teisės aktuose.
- 19. Fiziniai ir juridiniai asmenys, padarę žalą Kultūriniam rezervatui ir jame esančioms vertybėms, privalo atlyginti tiesioginius ir netiesioginius nuostolius Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.
- 20. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę šių Taisyklių reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Įsakymas

Nr. [IV-38](#), 2013-01-22, Žin., 2013, Nr. 12-578 (2013-02-01), i. k. 1132080ISAK000IV-38

Dėl kultūros ministro 2005 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. IV-145 "Dėl Vilniaus pilių valstybinio kultūrinio rezervato naudojimo ir lankymo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo